

Veronica Rehn-Kivi r ym.

Kirjallinen kysymys työikäisten muistisairaiden tilanteesta

Eduskunnan puhemiehelle

Muistisairaudet eivät ole vain ikäihmisten sairauksia, vaan niihin voi sairastua myös nuorena tai keski-ikäisenä. Työikäisistä (30—65-vuotiaista) muistisairauksia sairastaa 0,25 % eli yksi neljästä sadasta. Tämän mukaan Suomessa olisi noin 6 000—7 000 työikäistä muistisairasta. Työikäisten osuus kaikista muistisairauksia sairastavista on 8 %.

Työiässä sairastuvat viettävät yleensä muuten aktiivista elämää, osallistuvat ja harrastavat paljon. Osa harrastuksista voi tietysti jatkua vielä pitkään (liikunta, matkustaminen perheen kanssa, kulttuuririennot), mutta osasta (erityisesti henkisiä kykyjä vaativista, kuten erilaisista luottamustehtävistä) joutuu luopumaan. Työikäisen sairastuminen muistisairauteen on suuri stressi koko perheelle. Monesti puoliso on samanikäinen ja töissä eikä ole lainkaan sopeutunut ajatukseen joutua lähivuosina omaishoitajaksi. Kuitenkin jo ennen avun tarpeen selkeää lisääntymistä ilmaantuu psyykkistä riippuvuutta. Koko perhedynamiikka saattaa muuttua.

Monella työikäisenä sairastuneista on vielä kotona asuvia lapsia. Heilläkin voi olla huomattavia vaikeuksia sopeutua tilanteeseen. Lapselle ja nuorelle toisen vanhemman sairastuminen henkisiä kykyjä heikentävään ja käyttäytymistä muuttavaan sairauteen voi olla raskasta. Taudin mahdollinen periytyminenkin saattaa pelottaa. Terveen vanhemman voimavarat saattavat olla vähissä, jolloin lapsi jää vaille tarvitsemaansa tukea. Yksin asuville työikäisille henkilöille muistisairauteen sairastuminen johtaa tukihenkilöiden avusta huolimatta helposti siihen, että kotona asuminen käy mahdottomaksi. Ajatus vanhusten ympärivuorokautiseen asumisyksikköön muuttamisesta tuntuu vieraalta.

Työiässä muistisairauteen sairastuneet ihmiset läheisineen tarvitsevat heille kohdistettua tukea ja apua, jonka avulla selvitä muuttuneesta elämäntilanteesta ja jatkaa elämää mahdollisimman pitkään entiseen tapaan. Vammaispalvelulaissa ei ole suljettu mitään sairaus- tai vammaryhmää lain soveltamisen ulkopuolelle. Siinä ei myöskään ole ikään perustuvia rajoituksia, mutta monet työikäiset muistisairaavat kohtaavat kuitenkin hankaluuksia palveluja hakiessaan. Asumismuotoja omassa kodissa asumisen ja tehostetun palveluasumisen välillä on myös vaikea löytää.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mihin toimiin hallitus on ryhtymässä parantaakseen työikäisten muistisairauksista kärsivien ihmisten ja heidän läheistensä tilannetta?

Kirjallinen kysymys KK 82/2020 vp

Helsingissä 21.2.2020

Veronica Rehn-Kivi r

Merja Mäkisalo-Ropponen sd